

אברהם גאלאנטי

ריניין

או

האהבה הפראית

מחזה בארבע מערכות

תרגום עברי

אבנר פרץ

מכון מעלה אדומים

תשס"ט

אברהם גאלאנטי

רינייו או האהבה הפראית

אברהם גאלאנטי

ריניין

או

האהבה הפראית

מחזה בארבע מערכות

תרגום עברי

אבנר פרץ

מכון מעלה אדומים

סדרת פרסומים מאוצרות השירה והדרמה בספניולית

פרסום מס' 10

תשס"ט © 2009

כל הזכויות שמורות לאבנר פרץ

הוצאת מכון מעלה אדומים לתיעוד השפה הספניולית ותרבותה

ת"ד 35 מעלה אדומים טלפון 972-2-5900392

דוא"ל maaleadum@013.net

פתח דבר

ספר זה, העשירי במספר בסדרת הפרסומים מאוצרות השירה והדרמה בספניולית, מייצג את המחצית הראשונה של המאה העשרים בסדרה. הוא גם חותם את הסדרה כולה ובכך נשלם מאמץ עצום בן עשר שנים, של מחקר, תרגום, ההדרה והוצאה לאור של אוצרות הקלסיקה בלאדינו. ראשיתו בשנת 2000 עם פרסום יצירתו של המשורר משה העליון "במחנות המוות" ("אין קאמפוס די לה מואירטי") והמשכו בפרסום תשע יצירות נוספות המייצגות חמש מאות שנות יצירה קלסית בלאדינו. בתוך הסדרה מיוצגת כל אחת מן המאות ביצירה אחת לפחות. היצירות לפי סדר הופעתן:

1. במחנות המוות - אין קאמפוס די לה מואירטי - משה העליון (2000)
2. בשדות מואב ופלשת - אין טייראס די מואב אי פלשת - משה העליון (2003)
3. כרם נבות - לה ב'ינייה די נבות - יוסף אברהם פאפו (2003)
4. פואיזיאס - משה דוד גאון (2004)
5. אקילנה - ברתולומה דה טורס נאהארו (2005)
6. הקופלאס של יוסף הצדיק - אברהם טולידו (2005)
7. קלסתר קול וטירוף - קלאריס ניקואידסקי (2006)
8. מים אש ואהב"ה - גאזלים ושירים מיסטיים של השבתאים (2006)
9. פרח צחור מסע בנתיבי הרומנסה - (2007)
10. ריניו - אברהם גלאנטי (2009)

על הסדרה הזו מתווספת סדרה שנייה: סדרת פרסומים של כתבי יד בלאדינו ובה הופיעו שני ספרים:

1. יומן תרע"ז-תרע"ח - דיארייו 1917-1918 - חיים נחמיאס (2004)

2. משלי איסופוס - חידות די איזופיטו (2007)

במקביל לכך יצאו לאור גם: קטלוג תערוכת לשון מאספמיא (2001),
"דעת לנבון - לקט מעם לועז בראשית" (2006), נשלמה עבודת ענק בת
שמונה שנים להוצאת המילון המקיף לאדינו-עברי "לשון מאספמיא"
(2007) והוקם אתר האינטרנט של המכון ובו מועלות יצירות רבות
נוספות ממיטב ספרות לאדינו, ובהן גם הספר הנוכחי.
כל הספרים (להוציא האחרון) הופיעו בהידור רב, בכריכה קשה ובעיצוב
נאה.

אני רואה במאמץ האדיר הזה את תרומתי לחשיפת פניה של הספרות
הקלסית בלאדינו לדורותיה.

אני מודה לכל המוסדות והאנשים הפרטיים שנתנו ידם וסייעו בהוצאה
לאור של הספרים הללו. לצערי הרב, נשללה מאתנו הקצבתו האחרונה
של מינהל התרבות והאמנות במשרד המדע מטעמים בירוקרטיים של
בקרה כספית. הקצבה זו אמורה היתה לאפשר הדפסתו של "רינייו".
בהעדרה, אנו מעלים, בלית ברירה, את הספר על גבי אתר האינטרנט של
המכון.

ד"ר אבנר פרץ

ריניין

או

האהבה הפראית

מחזה בארבע מערכות

מאת

אברהם גאלאנטי

תרגום עברי

אבנר פרץ

העלילה מתרחשת באי רודוס בכפר סורוני

דמויות:

ריניין - בחורה בת 18 שנים, מאהבתו של לפטרי

לפטרי - בעלה של קתרינה

קתרינה - אשתו של לפטרי

קייריאקו - אביו של לפטרי

אקסרגולה - אשת סודה של ריניין

מיקאלאקי - בנו של לפטרי, בן ארבע שנים

לאונידה - משרתו של קיריאקו

מאריגו - שכנתה של קתרינה

אספאסיאה - אמה של ריניין

חארלאמבו - ראש הכפר

שופטים

פרקליט

כפריים

מערכה ראשונה

תמונה 1

ריניו (לבדה)

(הבמה מייצגת מעיין. ריניו ישובה לידו לצידה כד. בידיה זר פרחים שקטפה בשדות. לבושה בשמלה מבד צבעוני פשוט ומותניה מבד אדום. לרגליה נעלי בד לבנות)

ריניו - אוח ! איזה יום גדול ! יום בו רגשות הנעורים יעוררו. הכל יפה כל כך היום. השמים בהירים, השמש מתנוצצת ברוב חן, השדות לבשו ירק וארגמן והטבע כולו חוגג.

המעיין הזה שהאזין פעמים רבות כל כך לאנחותי, נובע לו אט אט, ברוך, והמייתו משכרת את לבי. ההרים האלה, שם מנגד, בהם עברה עלי כמעט כל ילדותי באחוזה אבי, דומה שמחייכים אלי ממרחק. אל אזני מגיעות נעימות חלילי הרועים. אני יכולה להבחין מכאן בגדיים המקפצים זה על זה. הכל נוסך בי מתיקות אין קץ.

שם ממול, בכניסה לנחלת אבי אהובי, לבשו עצי האגוז והמשמש תפרחת, ובצמרות, זמירים וצפורי שיר נקבצים יחדיו לשיר ולרומם את תפארת היום.

מעט יותר פנימה, בקעות קטנות מוקפות סלעים עטויי ירק מזמנות מקלט מנוחה ורוגע להלך עייף. הלה נושא עיניו אל היונים הבאות לטבול במים. אוח ! הכל כה עליז ... כה מתוק ... כה יפה ... ואני לא אדע באיזה מן העולמות שרויה. שכורה אני. לבי מלא אהבה לאהובי לפטרי. בשכבי ובקומי אינני הוגה אלא בו. בחלומי אינני רואה אלא את דמותו הנעימה, ובכל מקום שבו אמצא זכרונו מלווני ...

חיי אינם שלי, שלו הם. נשמתי כולה בעבורו. אין לי בעולם דבר יקר יותר מאהבת אהובי. מה ערך לכל הכבשים שהותיר לי אבי? אין להם ערך מול מבט אחד מעיניו של לפטרי ... אח! מה מתוקה האהבה! אין מִתְקָ בעולם שישווה לה. האהבה הופכת אותנו למלאכים, גורמת לנו לחיות חיים שונים ונבדלים מן הרגיל ... (צופה בשמש) כמעט צהריים, השמש נוטה אל המעיין ואהובי עדיין לא עבר. חייב הוא לעבור כאן בדרכו אל נחלת אביו. אבל מדוע הוא מאחר? אולי הארורה ההיא, קתרינה, אינה נותנת לו לבוא. היא יודעת כי באתי לשאוב מים ועדיין לא שבתי. איזה מכאוב! אנו שכנות, והעלובה הזו רואה בצאתי ובבואי. סיפרה לי אסטרגולה כי הוא רב אתמול עם אשתו ובין יתר הדברים שנאמרו ביניהם בתוך כך, הזכירו את שמי. נראה שקתרינה יודעת על הקשר בינינו (מהרהרת מעט) שתדע לה! שתדע שאני מאוהבת בבעלה. מה איכפת לי! (מהרהרת עוד) אנשים יאמרו: ללפטרי שני ילדים, אוי לבושה שאני עושה ... שיאמרו, כן! אצלי לא עובד ההגיון. אני אוהבת את לפטרי. אוהבת ואמשיך לאהוב. מה עוד יש לדבר?! ... אגש למעיין ואשטוף את פני, אתרענן מעט ... אבל הנה לפטרי מגיע.

תמונה 2

לפטרי, ריניו

(לפטרי לבוש אברקיים (שאלב'אר) על שכמו אמתחת ובה לחם, גבינה ומעט פירות. לראשו כובע קש ולרגליו נעליים שחורות)

ריניו - היכן התעכבת, יקירי, לפטרי? כבר זמן רב שאני מחכה לך.

לפטרי - אל תשאל, יקירתי, מה קרה לי. לאשתי נודע כנראה על הקשר בינינו והיא עשתה לי את המוות הבוקר.

ריניו - נודע לאשתך?

לפטרי - כן.

ריניו - אבל באיזה דרך נודע לה?

לפטרי - מי יודע? השד גילה לה.

ריניו - (מהרהרת מעט) בסביבה שלנו אין איש. אם תאמר אסטרגולה, כולה בידי. אם יש מישהו, הרי זו השכנה הזקנה ההיא ... איך קוראים לה לצֶפָה ההיא? ...

לפטרי - מאריגו ...

ריניו - כן, העלובה הזו הדו פרצופית באה אל ביתי, מרמה את אמי, מבקשת לדעת את כל הסודות. אני עסוקה כל היום במחשבות עליך (אוחזת בידו ולוחצת אותה) אין לי זמן להתעסק איתה.

לפטרי - גם בביתי אני רואה אותה לפעמים. אני מרחם עליה ואומר לאשתי לתת לה דבר-מה.

ריניו - (כמעט) מה? לאשתך?!

לפטרי - (נבוך) לעקרת הבית.

ריניו - (בעוצמה) מי זאת עקרת הבית? אמך כבר אינה בחיים. לא נמצאת שם אלא ... זאת שאינני רוצה להגות את שמה.

לפטרי - (נבוך) אלוהים! מדוע את כועסת? טוב, בואי נחליף נושא. הזקנות האלה תמיד מביאות רק רע לעולם. אנחנו נתרכז בכיף שלנו.

ריניו - בוא, התקרב אלי יותר, אנחנו עומדים ממש באמצע הדרך, שלא יראו אותנו. בוא נשמתי, בוא אור עיני (מושכת אותו אליה)

לפטרי - אח ! ריניו יקירה ! אינך יודעת כמה אני אוהב אותך.
(הצידה) ואשתי ? ושני ילדי ?

ריניו - אני מעריצה אותך. את נשמתי אקריב בעבורך.
לפטרי - אח !

ריניו - מדוע אתה נאנח, נשמתי ?

לפטרי - נאנח, משום שאני שיכור מאהבה *(הצידה)* ונאנח גם כן על היותי נשוי.

ריניו - אמת שאתה אוהב אותי כל כך, נשמתי ?

לפטרי - מאוד מאוד, יקירתי.

ריניו - ואיזה הוכחה תתן לי על אהבתך ?

לפטרי - איזה הוכחות את רוצה שאתן לך, הרי את גברת לבי.
ריניו - אם כך הדבר, אני מבקשת שתהיה בעלי.
לפטרי - בעלך ! ! ...

ריניו - כן, אני רוצה שתתחתן אתי, כדי לחיות יחד באושר.
לפטרי - וילדי ו ...

ריניו - אינני רוצה לשמוע שמות זרים !

לפטרי - ושני ילדי ?

ריניו - שישארו אצל אביך.

לפטרי - אצל אבי ? אינך יודעת שאבי אלמן ? !

ריניו - מצא פתרון כלשהו ... אבל אלוהים ! הנה לאונידה משרתו של אביך בא לכאן.

לפטרי - בסדר יקירתי, התרחקי לך מהר, לפני שיראה אותנו ביחד.

ריניו - בסדר, אבל לפני שאתרחק לא אזכה לקבל ממך מזכרת ?

לפטרי - מה את רוצה שאתן לך כאן ? אין לי דבר מלבד טבעת נישואי, קחי אותה *(חולץ אותה מאצבעו ונותן אותה לריניו)*.

ריניו - *(לוקחת את הטבעת ומנשקת אותה)* המזכרת הזו היא סימן, סימן לכך שבמהרה נישא שנינו *(לוחצת את ידו של לפטרי)*

ואומרת לו) מחר באותה שעה אחכה לך כאן ואני מצפה לתשובה
מוחלטת; להתראות יקירי.
לפטרי - להתראות מלאך לבי ...

תמונה 3

לפטרי, לאונידה

לפטרי - מה העניין, לאונידה?
ליאונידה - אביך שלח אותי לקרוא לך. העבודה היום רבה
מאוד.
לפטרי - כל הפועלים נמצאים שם?
ליאונידה - כן, כולם, חוץ ממך, ואביך מרוגז מאוד.
לפטרי - מדוע?
ליאונידה - כי השעה מאוחרת ועדיין לא באת.
לפטרי - טוב, לך עכשיו, אמור לו כי הייתי בדרך אליו כדי שלא
יכעס, אני הולך כבר (*לאונידה יוצא*)

תמונה 4

לפטרי (לבדו)

לפטרי - אוח! ארורה השעה בה התפתיתי להתחתן עם קתרינה,
וארורה השעה בה נהייתי לאב, ועכשיו אב לשניים. לולא הייתי
נשוי הייתי מתחתן עם אהובתי ריניו, המלאך. בראותי אותה
כלה בי כל כוח, ואני משועבד לה בלי לדבר, בלי לחשוב, בלי
להבין. מצד שני, יש לי אב זקן שהוא גם אלמן, והוא מטופל

היטב בבית; קתרינה משרתת אותו היטב, גם אוהבת אותו מאוד. אם אבקש לשאת גם את ריניו, הדבר בלתי אפשרי על פי החוק. אם אבקש להפטר מאשתי, אבי יתחתן לו. מה לעשות? כיצד לנהוג? אינני יודע. אני כמו משוגע. אח! ... אני אומלל היום, כן! אומלל ... (מהרהר מעט) כשאני חושב על כך שאני נשוי ושיש לי שני ילדים, מצפוני זועק: "או לפטרי! מה אתה עושה?! אתה נשוי, יש לך ילדים, אני אוסר עליך לעשות אפילו צעד קטן להרוס את מזלה של אשתך, את עתידם של ילדיך הקטנים, שהם בשר מבשרך ולעכור את אחרית ימיו של אביך הזקן". מצד שני, לבי צועק: "עודך עלם, החיים הם חיים, ראה כמה יפה היא ריניו, מלאת חיות, עליזה, עזה. היא מלאך. בסופו של דבר, היא בת שעימה יוכל אדם לחיות באושר, מה גם שהאהבה ביניכם בוערת".

למי להקשיב? למצפון או ללב? אינני יודע. אינני יכול להחליט דבר, משום כך אני היום מסכן ואומלל. מה ישו לי כל השדות האלה, שיעברו לי בירושה מאבי, אם אני חסר מזל. ואני, נתתי את הטבעת ליקירתי ריניו בעבור שתהיה אשתי ... (מהרהר) אוף! מה אני סח, הרי יש לי כבר אשה. אינני יודע כיצד לנהוג, אינני יודע מה לחשוב, ומחר הרי חייב אני לתת לה תשובה. איזה תשובה אתן לה? שאקח אותה לאשה או לא. אני חושב וחושב ואיני מוצא שום תשובה לכך. שאלהים יראה וירחם. כבר קרבה שעת צהרים. אבי בודאי מחכה לי, ואם יכעס, שיכעס. מה לעשות?! נפלנו לתהומות שקשה להחליץ מהן. נראה מה ניתן לעשות (יזא).

תמונה 5

קתרינה, מאריגו

מאריגו - שלום לך קתרינה.
 קתרינה - (בקול נמוך) שלום רב לה יום יום.
 מאריגו - מה לך בתי? אני רואה שאת שקועה במחשבות.
 קתרינה - אל תשאל, שכנה, מה עובר עלי.
 מאריגו - מה יש לך? את חולה? סובלת ממהו?
 קתרינה - אח! שכנה, היא אינה יודעת מה קורה לי.
 מאריגו - מה? ספרי לי ונראה.
 קתרינה - הנה, בעלי ...
 מאריגו - מה יש לבעלך?
 קתרינה - בעלי נפשו יוצאת ...
 מאריגו - יוצאת?!
 קתרינה - יוצאת אחרי ההיא ...
 מאריגו - אחרי מי?
 קתרינה - אחרי העלובה ההיא שממול, אחרי ריניו.
 מאריגו - מה את אומרת בתי?
 קתרינה - מה שהיא שומעת.
 מאריגו - הרגע ראיתי את ריניו באה מן המעיין.
 קתרינה - מתי, הרגע? ...
 מאריגו - כן, הרגע, באתי לכאן והיא עברה. היית צריכה לראות אותה היום, את המקוללת, נראתה כמו שלא נראתה אף פעם, ולאצבעה ענדה טבעת זהב.
 קתרינה - הרגע עברה? טבעת זהב על אצבעה? אוי! נראה ששוב נפגשה עם בעלי, ומי יודע אם הטבעת הזו אינה בעצם טבעת נישואינו.
 מאריגו - הייתכן דבר כזה בעולם?
 קתרינה - כן, שכנה! היום החזקתי אותו, את בעלי, בבית, עד שתחזור הארורה הזו, ריניו. הנחשית חכתה שם. הערב אמתין

לשובו של אביו ואספר לו הכל. איני יכולה לשאת זאת עוד. עד עכשיו טרחת, נסיתי הכל כדי להחזיר אותו אך הוא מסרב. הערב, שכך יעשה לי אלהים, אספר הכל לחמי, שידע ויעשה כטוב בעיניו.

מאריגו - אם תספרי לו, עשי זאת במתינות ואורך רוח, הוא הרי זקן ויכול לקרות לו דבר מה.

קתרינה - בסדר גמור. (מחפשת סביב) אינני רואה את מיכאלאקי, תלך נא, שכנה, בבקשה ממנה, לחפש אותו. לפעמים הוא יוצא אל הרחוב. הוא קטן כל כך ואני חוששת פן יקרה לו דבר מה. הלא יודעת היא כמה אוהבת אני אותו, הוא נושא את שם אבי, שעזבני בבטן אמי כשנפטר. איידיה, תלך נא כבר ותשוב מהר ונשב לאכול יחד, כי לבי צר לי היום.
מאריגו - בסדר, אל תדאגי (יוצאת).

תמונה 6

קתרינה (לבדה)

קתרינה - איזו קדרות נפלה עלי. כמה אני אומללה עם בעל שאינו אוהב אתי עוד! על איזה חטא אין בעלי מראה לי את פניו! אני מדברת אליו והוא לא יאבה להקשיב לי! אח! ... לא בי בלבד הוא מתעמר! גם בילדיו ... אינו יכול לראותם עוד ... אומלל! אכזר! ... היה זמן, בשובו מן השדה היה מחבק את הקטנים ומנשק אותם, משתעשע איתם. כל המשפחה היתה מתענגת באותה שעה וחמי גם כן, שבע אז נחת ... עכשיו הכל שונה. כשהקטנים בוכים הוא מכה אותם, מקלל ואפילו מאחל להם מוות! ... מה יהיה הסוף? ! איך יסתדר הכל?

העלובה ההיא ריניו, כישפה אותו, גרמה לו לתעב אותי ... כן, עכשיו הוא מתעב אותי. כשהוא נכנס הביתה, נדמה שהוא בא להרוג מישהו. אינו שומע דבר, אינו עושה דבר. רק נכנס בפתח וכבר ניגש לארון ומתחיל לשתות. וכשהוא מרבה לשתות הוא הופך לחיית פרא, ואז אי אפשר לומר לו דבר ... אתמול הערתי לו על השתייה, אמרתי לו שהמנהג הרע הזה אינו לכבודו. התחיל לצעוק כמטורף, גידף אותי, אמר לי שאינו יכול לשאת עוד את החיים אתי. כן, את החיים אתי! אח! אני, שהייתי לו תמיד אשה כנועה ומסורה, נאמנה, חרוצה ... והוא שפאר אותי והתהלל בי כאשה, פתאום מוצא אותי בלתי נסבלת, רעה, בקיצור: אני קוץ בעיניו! ...

אח! אומללה שכמוני! אל מי אפנה? אין לי אב לפנות אליו ולפתוח את לבי. אמי זקנה. ובכלל, אשה כמוני, איזה כוח בידה להשפיע על הבעל?! אין לי משענת אחרת מלבד חמי. לעתים אני חושבת לספר לו לחמי שבעלי נפשו יוצאת אל המופקרת ההיא, ריניו, אבל אני חוששת פן אגרום לו נזק, הוא, הרי, אדם זקן ... (מהרהרת מעט) כן! צריך לספר זאת לחמי. אם לא אספר לו ילך העניין ויחמיר ואז אהיה כבר אבודה לגמרי (בוכה) הו אלוהים! תן לי סבלנות וכוח לשאת את ענות החיים האלה! תן לי גם אומץ לפתוח את לבי לפני חמי, מבלי שיאונה לו רע. (בכעס) כן! אהפוך עולמות, אפוצץ את העולם ואלמד לקח את העלובה הזו, המופקרת!!

תמונה 7

קתרינה, מאריגו, מיכאלאקי

קתרינה - (למיכאלאקי) בוא נשמתי, בוא הנה אהבתי, נשב לאכול
כי כבר צהריים. (הצידה) יש לך אב אכזר, פרא. אינו אוהב אותך
עוד, גם לא את אחותך. אינו רוצה לראות אותנו עוד ...
מאריגו - (לקתרינה) הנה. מצאתי אותו ברחוב מתבונן במשחקי
הילדים. לא רצה להתנתק משם. לקחתי אותו בטובות, נתתי לו
ממתקים והבאתי אותו הנה.
קתרינה - יפה עשתה. נלך לאכול, איידי. תלך נא נא השכנה
לגינה ותקטוף כמה קלחי חסה בכדי להכין סלט ואני אלך להכין
את הארוחה.

מאריגו - בסדר (יוצאת)

קתרינה - (נושקת למיכאלאקי) כן, רק בשבילך, יקירי, ובשביל
אחותך הקטנה, אני יוצאת למאבק. אלחם כדי להבטיח את
עתידיכם, אעשה ככל יכולתי כדי להחזיר את אביכם לדרך טובה
יותר. אתאמץ להרוס את כל מזימותיה של הארורה הזו, ריניו.
נרוקעת כוגלה אח! עלובה! ארורה! אלמד אותך איך מפרים
את מנוחתה של משפחה. (מתעשתת מעט) כבר צהריים, אין לי
חשק להשחית זמן. אצא אל החצר אל השכנה שתנחם אותי
מעט, כי לא נותר בי עוד כוח לחיות (מסך).

סוף המערכה הראשונה

מערכה שניה

(הבמה מייצגת חצר של בית בכפר. בתוך החצר כלים חקלאיים, סלים, ערימת חציר. בפניה נמצא טבון, ובמרכז מחצלת ושני כדי מים).

תמונה 1

קיריאקו (לכדו)

(קיריאקו בעל זקן לבן, נשען על מקלו, לבוש אברקיים (שאלב'אר), לראשו כובע קש, ולרגליו נעליים)

קיריאקו - עייפתי כל כך. יום יפה היה היום ויכולנו לעבוד היטב. היינו מספיקים יותר בעבודה לו לפטרי לא היה מאחר כל כך להגיע. איזה הרגל רכש לו לאחרונה להגיע תמיד באיחור. היום הגיע בצהריים, היה טרוד מאוד ולא רציתי לשאול אותו לסיבה. מי יודע מה יש לו? אוח! אנוח מעט עד שיבוא לפטרי (מתיישב על המחצלת). השנה הזריעה עלתה יפה. השדות משובחים והעדריים יכולים לאכול ולשבוע. תודה לאל שהכל בא לטובה, ואני יכול לומר שאני מאושר ורגוע בזקנותי אף על פי שאשתי אינה בחיים. מצד שני, קתרינה כלתי מטפלת בי כראוי, אין לי טענות אליה. לכל מה שאני אומר לה היא נשמעת. גם לשם כך יש צורך במזל. (מתבונן בשמש) עדיין מוקדם מעט, אומר לקתרינה שתכין לי קפה, לסדר את הראש. (קורא) קתרינה! קתרינה!

תמונה 2

קיריאהקו, קתרינה ואחר כך מיכאלאקי

קתרינה - (מתיצבת בפתח הבית ואומרת ברגש) למצוותך, אדון.
קיריאהקו - שימי בבקשה להרתיח קפה, אני רוצה לשתות.
קתרינה - הקפה כבר מוכן. ראיתי מכאן שהוא קרב. אמרתי, אשים קפה להרתיח עבורו (יוצאת).
קיריאהקו - איידי בתי, אני מברך אותך תמיד מלב ונפש שתדעי רק טוב, שתחיי בנעימים ובאושר. (מבחין במיכאלאקי) בוא מיכאלאקי, בוא בבת עיני. (מיכאלאקי קרב, לכוש כרגיל באותה כתונת, בלי תחתונים, ויחף. הוא מנשק אותו) אח! תינוק יקר נחמת זקנותי. מה עשית היום? איפה שיחקת כל היום? כבר האכילה אותך אמא? אתה רעב? מיד תבוא אמא, תביא קפה. אבא לא הגיע עדיין? עוד מעט יביא לך צעצועים, פירות (נכנסת קתרינה) הנה אמא באה, מביאה את הקפה.
קתרינה - (מחזיקה בידה קנקן קפה, מגש עם ספלונים וקופסת סוכר ואומרת לו ברגש) יתכבד נא אדון.
קיריאהקו - שתדעי כל טוב, בתי. מזגי ספלון בשביל מיכאלאקי והשקי אותו, ושתי גם את ספלון אחד עד שיגיע לפטרי.
קתרינה - (נאנחת) אח!
קיריאהקו - מה לך, בתי? מדוע את נאנחת?
קתרינה - כלום. ראשי כואב ואין לי תאבון.
קיריאהקו - נוחי, בתי. מיד יבוא לאונידה והוא יגיש לנו.
קתרינה - לא, אני כבר קמה להכין הכל. לאונידה אינו יודע איפה נמצא כל דבר.
קיריאהקו - לא חשוב. נאמר ללפטרי שיגיש לנו הוא. את תדאגי לעצמך, נוחי.

קתרינה - (נאנחת) אח ! (ברגש) הוא טוב אלי כל כך אדון (מוזגת
ספלון קפה למיכאלאקי ומשקה אותו).
קיריאקו - ואת, מדוע אינך שותה ?
קתרינה - לא יורד לי. אני חשה שאני רוצה להקיא.
קיריאקו - כנראה התעייפת מאוד היום ?
קתרינה - לא, לא עשיתי היום דבר. הייתי מדוכדכת וכואבת.
קיריאקו - מדוכדכת, מה קרה ? ספרי לי בתי, מה לך ?
קתרינה - אח ! לבי לחוץ, בוכה הייתי כל היום.
קיריאקו - בוכה ? מדוע ?
קתרינה - נזכרתי באבי ובכיתי.
קיריאקו - אביך אשר מת ! אבל את, את אביך לא הכרת. הוא
הותיר אותך בבטן אמך.
קתרינה - אני בוכה לו משום שלא הכרתי אותו ומשום שלו היה
לי עתה אבי, יכולתי לפרוק אצלו את מועקות לבי.
קיריאקו - מועקות ! איזה מועקות בתי ? דברי ! לך יש מצוקות ?
תודה לאל, דבר לא חסר לך ! את גברת הבית. כפי שמתחשק לך
את נוהגת. יש לך חותן טוב ובעל טוב, שלא יחסר לך ...
קתרינה - אח !
קיריאקו - דברי אלי, יקירתי, אמרי לי מה לך. אל תתעני ככה.
אמרי לי מה חסר לך.
קתרינה - אח ! אדוני אבי !
קיריאקו - לברד מ"אח" אינני שומע ממך (מביט קדימה) הנה
לאונידה מגיע, נשאל אותו היכן נשאר לפטרי.

תמונה 3

הקודמים וליאונידה (מיכאלאקי מתרחק ומשחק לו)

ליאונידה - ערב טוב אדון.
קיריאקו - ערב טוב עליך, בריאות וחיים, ליאונידה. היכן נשאר לפטרי?
ליאונידה - לפטרי עזב את החלקה לפני. צריך היה כבר לבוא.
קתרינה - (הצידה) מי יודע לאן הלך? בודאי לראות את ריניו, אהובתו החדשה.
קיריאקו - בן-בליעל! מגיע מאוחר לנחלה, מאחר להגיע הביתה. איפה הוא מבלה את זמנו!
קתרינה - רואה, אדון, איזה עניינים לו?
קיריאקו - מוזר! אין זה מנהגו. (לליאונידה) גש ליאונידה, ראה איפה נשאר לפטרי (ליאונידה יוצא).
קתרינה - אני אגש להכין את הארוחה. אח! (מתקינה עצמה מעט ויוצאת).
קיריאקו - ואני אצא גם כן, ללקט מעט עשב בשביל פרת הבית. (למיכאלאקי) נצא. בוא אתי (יוצאים).

תמונה 4

לפטרי (לבדו)

לפטרי - (בכניסתו אינו יודע לאן לפנות. פונה ימינה ושמאלה וראשו תפוס הרהורים) אוח! הערב חיכתה לי בחלון. היתה יפה מתמיד, והטבעת שנתתי לה הבהיקה על אצבעותיה הנאות. הו ריניו יקירה! כמה יפה את! איך השתררת על לבי ורוחי. לכל אשר

אפנה, כל מעייניי בך. (מהרהר מעט) אינני רואה איש בחצר. כבר ערב והשולחן צריך היה להיות ערוך. אך מה אני מדבר? דומה שמחשבתי נתונה לשולחן! טיפש שכמוני, הרי כל מחשבותי תמיד נתונות לאהבה! האהבה היא מזוני וכלכלתי. כל יתר העולם בעבורי אינו קיים. (מתהלך כל העת כהילוך עצבני) וקתרינה? אח! ככל שאני מבקש להרחיק מחשבה זו ממוחי כן היא מרבה להטרידני וביתר עוצמה. אינני רוצה לדעת על איש. ואבי? ... אוף! מה אומר על זקן זה [??] ... אח! ... וילדי? אין זו מועקה אחת, גם לא שתים! מי יבין ללבי? איני מסיים עם אחת וצצה לה האחרת (נתקל בפתח באשתו היוצאת).

תמונה 5

לפטרי, קתרינה

קתרינה - איפה התעכבת לפטרי?
לפטרי - מה איכפת לך? מה זה ענייך?
קתרינה - מדוע אתה מתרגז? מה יש אם שאלתי?
לפטרי - אינך צריכה לשאול! מי את שתשאלתי?
קתרינה - אינני אשתך? אני מעוניינת לדעת.
לפטרי - שיקח השד אשה שכזו.
קתרינה - אמור לי, מדוע אתה כזה?
לפטרי - התנדפי מכאן, בהמה!
קתרינה - איזה חן של בעל! איזו התנהגות!
לפטרי - שלא אפול לפה שלך, שוטה, את שומעת?

קתרינה - (כוכה) התנהגות למופת! אינני יכולה לשאת עוד את הדברים שהוצאת כרגע מפייך. אתה חושב שאינני יודעת על מעשיך עם הארורה ריניו? הכל אני יודעת.

לפטרי - הסתלקי מכאן, אני אומר לך, לפני שאפרק את עצמותיך.

קתרינה - כבר חלפו הימים שפחדתי ממך. נראה אותך עושה זאת.

לפטרי - (מתרגז) הסתלקי לפני ש...

קתרינה - עשה מה שאתה רוצה. מדוע אתה ...

לפטרי - לכי לכל הרוחות (הולם בה באגרופ).

קתרינה - אח!

לפטרי - לכי לבכות אצל הסבא והסבתא. שיקח אותך השד, בהמה!

קתרינה - עכשיו אלך ואומר לאביך!

לפטרי - לכי וספרי למי שאת רוצה, מקוללת.

קתרינה - שכה אחיה! אלך ואספר לו על כל הסבל שאתה גורם לי.

לפטרי - ספרי לו ואחר כך אשבר את עצמותיך.

קתרינה - אני אספר לו ואחר כך תעשה לי מה שאתה רוצה.

לפטרי - שימי לב. עוד תתחרטי.

קתרינה - על מה אתחרט? על חיים שכאלה עדיף כבר המוות.

לפטרי - איזה חמור אני! לבזבז את זמני בפטפוטים איתך. (נותן לה סטירה). הנה. קחי ותלמדי להתגרות בי.

קתרינה - (כואבת מפני הסטירה) אח! אח! (חוזרת ונכנסת בפתח שממנו החלה יוצאת).

לפטרי - התנדפי לך! לכי ואל תשובי עוד, עלובה! (אינו נכנס הביתה, מסתובב ואז רואה את קיריאקו ובידיו צרור עשבים ועימו מיכאלאקי).

תמונה 6

לפטרי, קיריאקו, מיכאלאקי

- לפטרי** - הנה אבי מגיע. לא ראה שסטרתי לקתרינה. יצא לנו עסק עם הארורה הזו (הולך וקרב אל אביו).
- קיריאקו** - איפה התעכבת כל כך הרבה זמן?
- לפטרי** - הייתי בבית הקפה. שתיתי קפה עם שני חברים ולא יכולתי לקום ולעזוב עד עכשיו.
- קיריאקו** - כבר מאוחר. קתרינה בבית והיא מדוכדכת מעט. לך עזור לה להביא את האוכל.
- לפטרי** - ואני, גם לי אין כוח. לא ראה שירדתי באיחור לשדה? יש לי כאב ראש גדול. אלך ואומר לליאונידה שיביא את האוכל (יוצא).
- קיריאקו** - (למיכאלאקי. מראה לו את צדור העשבים) לתת לך חלב? בוא בבת עיני, שב (מתיישב על המחצלת) עכשיו יבוא אבא'לה. אמא תביא את האוכל ואבא יביא לך סוכריות (נכנס לפטרי).
- לפטרי** - פגשתי בו ממול ואמרתי לו להכין את האוכל.
- קיריאקו** - היית אומר לו גם לקרוא לקתרינה.
- לפטרי** - אם אין לה חשק, שלא תבוא.
- קיריאקו** - לא ראית אותה, את קתרינה?
- לפטרי** - כן, פניה היו חוורים מעט.
- קיריאקו** - קרא לה ותתבדר בחברת אנשים. שתאכל מעט.

לפטרי - אין לי כוח ללכת. עכשיו, כשיבוא ליאונידה, אומר לו שיקרא לה *(הציידה)* מה אעשה לה? כדי לסתום את המיית הלב. איזה מכאוב. אינני יודע מתי אגמור עם הצרה הזו.

קיריאקו - היום הגעת מאוחר. מחר בוא נא מוקדם כי יש עבודה רבה בשדה.

לפטרי - בסדר גמור *(הציידה)* עוד אחד נוסף לי עכשיו! הוא בשלו. תשאלו אותי, באיזה עולם אני נמצא? כן, באיזה עולם אני.

תמונה 7

לפטרי, קיריאקו, מיכאלאקי, ליאונידה

קיריאקו - *(לליאונידה נכנס עם מגש האוכל)* מהר ליאונידה, כבר מאוחר.

ליאונידה - הכל מוכן, ארון *(פורש מפה על המחצלת, מוציא לחם, סלט, מזון, יין, בצלים וסכין)*.

קיריאקו - בוא, שב לרגלי, מיכאלאקי *(לוקח את מיכאלאקי. אל ליאונידה:)* ואתה לך קרא לקתרינה שתבוא לאכול.

ליאונידה - כבר קראתי לה. היתה בוכה, אמרה שאין לה תיאבון.

קיריאקו - *(ללפטרי)* מה קרה לה היום שהיא מדוכדכת ובוכה?

לפטרי - מי יודע באיזה דבר נזכרה. אין הוא יודע שיש לה נטיה כזו?

קיריאקו - *(לליאונידה)* לך אמור לה שתבוא מיד [??] כי אנחנו מחכים לה.

ליאונידה - בסדר גמור *(יוצא)*.

לפטרי - (הציידה) עכשיו תוציא לי שוב את העסק החוצה. אוף ...
 (רואה את מיכאלאקי לוקח בידו בצל. נותן לו מכה ואומר לו) ואתה,
 גם כן רשע!
קיריאקו - מדוע אתה מכה אותו? הוא קטן, אינו מבין מה הוא
 עושה.
לפטרי - רק רע יצא ממנו. בשביל שיצא ממנו רע, מוטב שיעלם.
קיריאקו - אל תקלל אותו. חטא הוא הדבר.
לפטרי - כבר נמאס לי. תכנס פנימה תמצא את האמא'לה בוכה.
 (רואה מנגד את קתרינה) (הציידה) הנה היא מגיעה, שלא תחולל
 מהומות. נראה עכשיו איזה העוויות תעשה. נראה [??].

תמונה 8

לפטרי, קיריאקו, מיכאלאקי, ליאונידה, קתרינה

קיריאקו - (לקתרינה) בואי בתי, די עם הדכדוך, בואי לאכול.
קתרינה - (מתיישבת. למיכאלאקי) בוא, שב לרגלי, כאן. הנח
 לאבא לאכול בשקט.
קיריאקו - (אוכל) האוכל נחרך מעט. לא נורא.
קתרינה - בשלתי היום בלי חשק ונחרך מעט.
קיריאקו - לא נורא בתי אם פעם אחת מתוך אלף יוצא חרוך. זה
 שום דבר. (ללפטרי) מה אתה חושב לפטרי?
לפטרי - ...
קיריאקו - מדוע אינך מדבר?

לפטרי - מה לומר? אתה בא עייף אחרי יום שלם של עבודה. אתה נכנס הביתה ומוצא ארוחה שרופה. איזה קללה גרועה מזו אתה צריך עוד?

קתרינה - (הצידה) איזה בעל נפלא ...

לפטרי - (לקתרינה) עליך אני מדבר! הפסיקי למלמל. העוויות כאלה לא הולכות כאן ...

קיריאקו - די, בני. בוש. **קתרינה** - (לחמיה) רואה הינו! ... (תוך כדי דיבור לוקחת את מיכאלאקי ומעלה אותו אליה למעלה. הילד מפיל ברגלו את בקבוק היין והיין נשפך).

לפטרי - עוורת! רואה מה עשית? כל מה שאת עושה פה זה לגרום נזקים!

קיריאקו - מה אשמתה? הרי זה מיכאלאקי ששפך.

קתרינה - רואה הינו, אדון, כיצד הוא נוהג בי. המנהג הזה החל אצלו לפני חודש. אינו יכול לראות אותנו, לא אותי, לא את הילדים.

קיריאקו - די לך, בני. שנה את התנהגותך.

לפטרי - אוף! עזוב אותי. לכל אחד הצרות שלו.

קיריאקו - האשה מודיעה על מצוקתה והבעל גם הוא עם מצוקתו. למי להקשיב? מה יש להם? מה קרה להם? (ללפטרי) דבר.

לפטרי - ...

קיריאקו - (לקתרינה) דברי ונראה.

קתרינה - מה אומר?

קיריאקו - אמרי מה יש לך? מה יש לבעלך?

לפטרי - (מושיט לעומתה אגרוף) אהרוג אותך אם תאמרי לו.

קתרינה - (לקיריאקו) רואה הוא, איך רוצה לתת לי אגרוף (בוכה).

קיריאקו - אגרןף ? מדוע ? ואת, מדוע את בוכה ?

לפטרי - אינו יודע כי היא בכינית ?

קתרינה - כן, בכינית. הגיעה השעה לפרוק את כל מה שיש לי על הלב. (לקיריאקו) שידע כי בנו אינו אוהב אותי עוד. התאהב בנערה בת 18, בתה של השכנה מקצה הרחוב, הנקראת ריניו. מאז הוא מקלל אותי, אינו רוצה לראות את הילדים. עד עכשיו הבלגתי. אמרתי: אולי יחזור לעצמו עוד מעט. אבל הוא אינו רוצה להקשיב. הוא בשלו.

קיריאקו - מה אני שומע ? אתה, לפטרי, עושה זאת ? האם אני חולם ? הו אלהים ! בני, שבשבילי עמלתי, טרחתי לגדלו ועכשיו שיעשה זאת ! אתה, לפטרי, האם לא לרצונך לקחת את קתרינה ? אתה שחיית עד לפני חודש מרוצה ושמח עם אשתך, עם ילדיך, מדוע השתנית עכשיו ? ...

קתרינה - ואת טבעת נישואינו נתן לארורה הזו, לריניו !

קיריאקו - את הטבעת ? ! היכן הטבעת לפטרי ? הטבעת ! את הסימן המקודש ביותר של נישואין נתת, אחרי שני ילדים, לארורה אחת ונכרכת אחריה, ואתה הולך להרוס את חי רעייתך ואת עתידם של ילדיך ולגרומ למותי ממש ! בני ! בעבור זה גדלתי אותך ? שים לב, אתה עושה עכשיו את הטעות החמורה ביותר, את החטא הנורא מכל !

לפטרי - (מרכין ראשו) ...

קיריאקו - ראה את מיכאלאקי, הילד, מביט בך בראש מורכן. לו ידע לדבר היה אומר לך : "אבא, מה קורה לך ?" ואתה, מה היית עושה ? מה היית עונה לו ? לא היית מזדעזע לשמע דברי בנך ? ובתך הקטנה, זו השוכבת בעריסה, כשהיא מסתכלת בך, מחייכת אליך, אינך חושב אז שהדרך שבחרת לך רעה וכי אם אתה מפנה עורף לילדיך הנך רוצח ? וקתרינה האוהבת אותך, זו ששרתה אותך במסירות, רחם על עלומיה ועל יתמותה ! ואני,

אביך הזקן, אני שטפלתי בך, שגדלתי אותך, נופל לרגליך (מפיל
עצמו ארצה) ...

לפטרי - (זוקף ראשו) אבל, אבא, סלח לי ...

קיריאקו - (ממשיך) כדי להפציר בך לחזור מדרכך ...

לפטרי - (נופל בוכה לזרועות אביו) אבל, אבא ... סלח לי ...
חטאתי ... תעיתי בכל מה שעשיתי. אני נשבע לו בשם אלהים,
מעתה לא אתעה עוד בדרכים נלוזות כאלה. (לקתרינה) ואת
קתרינה, סלחי לי (יודד על הברכיים). סלחי לי על הסבל שגרמתי
לך, על הימים השחורים שנתתי לך. אני מתחרט על כל מה
שעשיתי ואני מודה לך שהצלת אותי מן התהום שאליה עמדתי
ליפול ... סלחי לי, שוב אני מפציר בך ... (נופל מעולף)

קתרינה - הו אלהים! התעלף! מהר, ליאונידה, הבא מים!

קיריאקו - מהר, ליאונידה, מים, עראק (שופכים עליו מים ועראק
ומעוררים אותו מעלפונו).

לפטרי - (מתאושש מעלפונו) יסלח לי, אבי יקירי ... ואת קתרינה
יקירה, סלחי לי ... הייתי בן רע, בעל רע, ואב רע. אלהים יעניש
אותי ויכה אותי אם אשוב לבגוד בנאמנותי לכם.

קיריאקו - הלך לו התאבון. אוף! כל זה לא היה בחשבון.

לפטרי - הרי בקשתי ממנו, אל ידבר עוד על כך. ירחם נא עלי,
אבי היקר. מפציר אני בו, יתן לי ברכתו (מתכופף).

קיריאקו - (מניח יודו על ראש לפטרי) אלהים יחונך בני.

לפטרי - (לקתרינה) ואת, קתרינה, סלחי לי (מושיט לה את ידו).

קתרינה - (נוטלת את יד לפטרי) אני סולחת לך, יקירי.

קיריאקו - (לליאונידה) ליאונידה! אם סיימת לאכול, פנה את
השולחן.

ליאונידה - כן, אדון.

קתרינה - אלך לשים כל דבר במקומו.

קיריאקו - ואני אעשה סיבוב לשאוף מעט רוח.

לפטרי - (למיכאלאקי) אתה, השאר כאן אתי (יוצאים קירייאקו, קתרינה וליאונידה).

תמונה 9

לפטרי (לבדו)

לפטרי - (מחזיק את מיכאלאקי בזרועותיו) כמה מועיל היה הערב הזה עבורי! לבי, שהיה כבד ועמוס, הוקל משאו, ורוחי, שהיתה נטרדת, רווח לה כל כך. מה הייתי עושה? הייתי נהפך לגורם למות אבי, לאסונה של אשתי, ולגורלם המר של ילדי! עכשיו, משדיבר אתי אבי, כשאמר לי שאילו ידע מיכאלאקי (מחבק אותו ובוכה) לדבר והיה שואל אותי מדוע אני נעצב, מה הייתי עונה לך? באיזה מבט פרא הייתי נענה לחיוכה המתוק של הקטנה? איך הייתי נושא את מכאובם של שני המלאכים הללו? נוטש אותם כדי ללכת אחר עצותיה של ריניו? ! אח! כמה אכזר הייתי! התעללתי באשתי, באשה הזו שתמיד היתה נאמנה לי, השפלתי אותה, עלבתי בה, הכיתי אותה! נבל שכמותי! שפל שכמוני! להכות את רעייתי! אני בוש להביט בפניה ... ואבי? האב שגדלני, שפרנס אותי וטיפל בי, שהשיא אותי ודאג לי תמיד - למרר את זקנותו! ... אמת, השתגעתי, מאוד, הייתי טיפש עד מאוד, חסר דעת מאוד ... אח! גדול עווני, לא אוכל לכפר עליו בקלות ... (מהרהר מעט) והרי שקר עשיתי בנפשי כשקראתי לעצמי טיפש, פרא, שפל. פחדתי לקרוא לעצמי רוצח, קטלן, בעל זרוע - לא פעם אחת, כי אם ארבע פעמים - כי שחקתי בגורל נפשם של ארבעה אנשים ... כן! ארבעה סבלו בגללי, ואני כמו פרא המשכתי בעוורוני בעצותיה של העלובה

ההיא, רינייו. אפילו את טבעת נישואי נתתי לה ... אני בוש
ונכלם במעשי ,, מה יאמרו הבריות כשיראו על אצבעה את
טבעתי ! ... זה הקשר המקודש של נישואי ! ? (בזכה ביתר שאת)
הו אלהים ! מחל לחולשותי, מחל לי על שהתעללתי ככה
באשתי, בילדי ובאבי ... מחל לעבדך הניחם על רעתו בלב
ונפש ! אח ! (מחבק בחזקה את מיכאלאקי) אתה נשמת, אתה בני
יקירי, את חיי אתן בעבורך, לא אשקוט בעבורך, בעבור אחותך,
בעבור אמך ובעבור סבך. את חיי אתן למען אושרכם ולוואי
שכל שנות חיי יספיקו לי כדי להשכיח מכם את הסבל שגרמתי
לכם. אח ! (מסך).

סוף המערכה השניה

מערכה שלישית

(הבמה מייצגת חדר בביתה של ריניו. כפינה מצויה מיטה שעליה שוכבת אמה הזקנה, חולה מזה שנים רבות.. ריניו בשער פזור, ברגליים יחפות, כולה מוזנחת)

תמונה 1

ריניו (לבדה)

ריניו - מזה חודש שאני סובלת, מתייסרת במצוקות החיים וגומעת מכוס התרעלה. מזה חודש שאני יוצאת יום ליום למעיין, והמקום הזה שוב אינו עליז ומאיר פנים כמקודם. אף על פי שאנו מצויים בימי האביב הנפלאים, עבורי אלה ימים של חשיכה ואופל. השדות צוהלים, אבל בעיני הם נראים כבוכים. הציפורים שרות, הזמירים הומים, אבל באזני נשמע הכל כנהמות וגניחות. המייתו הנעימה של המעיין שהעירה בי את הרגשות הנעימים מכל, נשמעת באזני כאנחה קורעת לב. אח! ... לבי שנמלא בעבר שמחה, צר עתה ואני מבקשת לבכות. כן, לבכות על מר גורלי. על אבדן יקירי לפטרי. (מתבוננת בטבעת שעל אצבעה) אָף, הטבעת! את מהווה את הקשר שביני לבין לפטרי! מדוע אינו בא? מדוע אינו קרב למעיין? מדוע הוא חולף בוקר, בוקר, בחברת אחרים ואינו נושא פניו אלי? ! מדוע שכח אותי? קתרינה העלובה! עלה בידך לעשות כל מה שרצית! ארורה! הצלחת להכריח את בעלך לבל יראני עוד! ואתה, קיריאקו, כלב ארור, מוטב היה לו מָתָּה ולא ידעת על קשרי עם בנך ... אומללה שכמוני, מה נותר לי בעולם אחרי שאבדתי את תקוותי, את עתידי ואת אושרי. למי אגלה את מצוקותי! אין זה מן הדברים שניתן לגלות לאמא ... וגם אם ראוי היה הדבר, אמי חולה מזה שנים רבות והיא נוטה כבר

למות. (מתכוננת בזרועה) כמה רזיתי מאז חודש! רק לפני חודש הייתי יפה כל כך, זוהרת, רעננה כמו ורד, כל מה שראיתי סביבי נדמה היה כמחייך אלי. אוי! אח, אוי! כבר אינני אותה ריניי... (מתכוננת בטבעת) הטבעת! המזכרת היקרה הזו רחבה מדי עכשיו לאצבעי, כל כך רזתה ידי ואני קמלה ונובלת. לא נותרה לי שמחה בעולם, הדברים העליזים ביותר נראים קודרים בעיני (מרהרת מעט) ... אח! איני יודעת מה אעשה! איני יודעת היכן להניח את ראשי. מרגע שלפטרי נטש אותי, (מתרגזת) מן היום שהארור הזה הפנה לי עורף, אינני יודעת באיזה עולם אני נמצאת. אח! נקמה! איזו נקמה אינקם מן הארורה קתרינה! אני רוצה להרוג אותה, לחסל אותה, לפרק אותה לחתיכות בגלל הפצעים שפתחה בלבי. (נתקפת חימה יותר ויותר) ואתה, כלב זקן, קיריאיאקו הארור, מתי תתפגר! גם אתה התעללת בי! ועליך לפטרי, פי אינו מוכן לקלל אותך, אולי תשוב אלי יום אחד. (מרהרת מעט ומתרתחת) וגם אותך, עלוב, לפטרי, אני מקללת! מאחר שנטשת אותי, אינך אלא שפל, רוצח, שקללתי תשיג אותך. (בוכה) ואני אוותר לבדי בעולם, בלי אהבה, בלי חיים, בלי תקווה, למה לי חיים עוד?! (נותרת שקטה רגעים אחדים ומרהרת) אבל לפטרי נשוי, יש לו שני ילדים, האין בזה חטא לו הייתי גורמת למשפחתו להיות אומללה?! כן, אמת היא, אבל גם אני אוהבת את לפטרי, האהבה עזה ואיני יכולה לשאת אותה עוד. אין בי הגיון, דעתי אינה נתונה לכך שאני הורסת משפחה או לא! אני חייבת לנקום בעלובים האלה. אח! קתרינה הארורה, אם רק תיפול לידי, אקרע אותה לגזרים ולך, זקן ארור, אתלוש את שערות זקנך!! (בוכה) אני אשתגע! אינני יודעת מה להחליט. אין לי איש ליעץ לי ולנחמני. יש לי רק את אסטרגולה היודעת את סודותי, אלך להוועץ בה, לשאול אותה איזה דרך אבחר לי (קרבה לדלת).

תמונה 2

ריניו, אסטרגולה

ריניו - (קוראת מן הדלת) אסטרגולה, אסטרגולה !

אסטרגולה - (מבחוץ) מה יש ?

ריניו - בואי, אני מבקשת, בואי מהר.

אסטרגולה - (מבחוץ) אני כבר באה.

ריניו - (לבדה) שתבוא ונראה. אפרוק מעט את המועקה, כי לבי צר כל כך. הו אלי ! מדוע ייסרת אותי בייסורים כה עזים. מדוע באתי לעולם לדעת סבל ! ארורה השעה שבה בקשתי לקשור אהבה ללפטרי. אני במו ידי גרמתי לעצמי ענות כה רבה וסבל. (נכנסת אסטרגולה).

אסטרגולה - מה יש ? מה התחדש ?

ריניו - אח ! אסטרגולה.

אסטרגולה - עדיין בשלך ? די כבר, הרפי מעט. תני לעניין לחלוף.

ריניו - כן, הרפי מעט. תני לעניין לחלוף. נדמה לך שכל כך קל הדבר. בשבילכם, שבגרתם בגיל, נדמה הכל כדבר פעוט ערך עבורנו ? ! אני הולכת למות, אסטרגולה.

אסטרגולה - כזה הוא העולם. רגע נדמה לך כי העולם נחרב, עם הזמן יחלוף הכל, את הכל תשכחי.

ריניו - אינני יודעת איך אעבור זאת, איני יודעת איך אשכח. אין לזה קץ (בוכה). אני הולכת למות. איני רוצה לחיות עוד.

אסטרגולה - (לוקחת אותה אל בין זרועותיה) די לך, בתי ריניו, אל תבכי, שלא תשמע אמך החולה. הכל ישתנה לטובה.

ריניו - (בוכה) איך ישתנה לטובה? אינני מבינה.

אסטרגולה - עליך לשאת את הרעה באורך רוח.

ריניו - כבר נשאתי אותה באורך רוח, אינני יכולה לשאת עוד.

אסטרגולה - מה אעשה לך בתי?

ריניו - (בעוצמה) נשמתי מבקשת לקחת נקמה מן הארורה קתרינה.

אסטרגולה - הבוקר הלכתי לעשות שליחות קטנה, להרוויח פרוטות אחדות עבור החג הקרב. בדרכי ראיתי את קתרינה חוזרת הביתה עם מיכאלאקי. היית צריכה לראות איזה העוויות. אינני יודעת על מה מתענגת כל כך הקרקרנית הזו. בעיקר כשלצידה מיכאלאקי שלה הנושא את שם אביה. גאוותה עולה מעלה מעלה.

ריניו - (הצידה) הנה הזדמנות להנקם מקתרינה, מן הזקן הארוור ומלפטרי גם כן. יהיה מה שיהיה, אני צריכה להרוג את מיכאלאקי. (לאסטרגולה) כבר אמרתי לך, כשאת זקוקה לדבר מה, בואי אלי, הרי כבר אין לך כוח לעמול. במקום ללכת לעשות שליחויות קטנות בואי (לוקחת אותה לפינה, פותחת ומוציאה צרוד מטבעות) קחי והכיני את החג. אם את זקוקה למשהו, כמו בגדים, בקשי ממני.

אסטרגולה - שתדעי אך טוב, ריניו. אני מודה לך מאוד.

ריניו - על לא דבר. אמרי לי אסטרגולה, מיכאלאקי הזה, בן כמה הוא?

אסטרגולה - בן ארבע שנים, והוא דומה מאוד ללפטרי.

ריניו - ללפטרי! הייתי רוצה לראות אותו כדי שיעברו געגועי ללפטרי.

אסטרגולה - עזבי את לפטרי.

ריניו - לא משנה, אני רוצה לראותו. אמרי אסטרגולה, תוכלי להביא אותו הנה? הרי לא יקשה עליך לפתות אותו, הציעי לו פרי, ממתקים, ובערמה משכי והביאי אותו לכאן.

אסטרגולה - אין קל מזה. עוד מעט כשייצא לרחוב לשחק עם הילדים, אביא לך אותו. עכשיו אלך הביתה ואחזור מייד. אסדר מעט את הבית.

ריניו - חזרי מהר ואם תמצאי אותו את מיכאלאקי הביאי אותו הנה.

אסטרגולה - בסדר גמור (יציאת).

תמונה 3

ריניו, אספאסיאה

ריניו - (קרכה אל מיטת אמה) מה לך, אמא? מה שלומך?
אספאסיאה - אין לי כוח לדבר, אני חשה רע מאוד, בתי.

ריניו - אני מבקשת ממנה, אמא, אל תדבר ככה. התרצה מעט חלב?
אספאסיאה - אין לי תאבון, בתי.

ריניו - אבל, אמא, תשתה מעט חלב כדי שתוכל להתחזק מעט (מגישה לה ספלון חלב).

אספאסיאה - (מזדקפת במאמץ רב וגומעת) הגידי, בתי, מי היה כאן עכשיו?
ריניו - אסטרגולה, השכנה.

אספאסיאה - על מה דברתן?
ריניו - שום דבר. ספרה לי כמה היא מתייגעת. היא עניה ...

אספאסיאה - לא נתת לה משהו?
רינייו - תמיד אני נותנת לה דבר מה.
אספאסיאה - איפה היא כעת?
רינייו - הלכה הביתה, אמרה שתחזור עוד מעט.
אספאסיאה - שתמהר לחזור, אעביר מעט את הזמן.
רינייו - חכי ואקרא לה מן הדלת (קודאת) אסטרגולה,
אסטרגולה!
אספאסיאה - מכאן היא יכולה לשמוע?
רינייו - כן, הנה היא באה. (הצידה) נראה שמאחוריה נמצא
מיכאלאקי.

תמונה 4

רינייו, אספאסיאה, אסטרגולה, מיכאלאקי

(בכניסה מוסרת אסטרגולה את מיכאלאקי לרינייו זו נכנסת אתו אל
מאחורי המסך השני. אסטרגולה קרבה אל מטתה של אספאסיאה)

אסטרגולה - מה שלומך אספאסיאה?
אספאסיאה - (מתוך חולשה) אינני חשה בטוב, אני חלשה מאוד.
אסטרגולה - אל תתאונני, בגלל בתך שלא תהיה מדוכדכת.
אספאסיאה - אח!
אסטרגולה - מדוע את מתאנחת, אספאסיאה?
אספאסיאה - (בקול נמוך) אין לי כוח לדבר. אוף! נמאס לי
להיות במיטה, שוכבת לי כך שנים, שנות רעה. אמרתי לרינייו,

לכי קראי לאסטרגולה כדי להעביר את הזמן ... העולם מסתחרר
מסביבי ... אסטרגולה ...
אסטרגולה - רוצה מעט חלב?
אספאסיאה - יש לי רצון להקיא, איני רוצה דבר.
אסטרגולה - אכין לך לימונדה.
אספאסיאה - את יודעת ... עשי כטוב בעינייך.
**אסטרגולה - חכי, אצא לגינה, אקטוף לימון טרי ואכין לך
לימונדה.**
**אספאסיאה - לכי ... אח! ... (אסטרגולה יוצאת. המסך השני
מתרומם. שם נראית ריניו מחזיקה בזרועותיה את מיכאלאקי שבידיו
אגוזים, ממתקים וצעצועים).**

**ריניו - (יושבת לה ובוכה, מנשקת את מיכאלאקי) אח! כמה דומה
הוא לאביו, לאהובי לפטרי! עכשיו כשהוא בזרועותי, כשאני
מחבקת אותו, מריחה אותו, נדמה לי כי לפטרי הוא שמחזיקני
בין זרועותיו, מחבק אותי, מנשקני, משכר את לבי במילות
אהבה בוערת. (בוכה ביתר עוז) מדוע אבד לי כל הטוב! מדוע
כלו עלומי! מדוע רמית אותי לפטרי?! מה עשיתי לך שאינך
מביט עוד בפני! אני אשתגע, אצא כליל מדעתי! אינני יודעת
היכן אניח את ראשי? איני יודעת מה לעשות. (משתתקת מעט) ...
(מביטה מחדש במיכאלאקי) אמך, הארורה הזו, אמך, הנחשית
הזו, מתעללת ונוקמת בי ... וסבך, הזקן הזה שחור משחור, מזיק
בעל חטוטרות, זה שעדיין לא הסתלק לו, גם הוא מבקש להמיתני
... (מזנקת פתאום, עוזבת את מיכאלאקי על הארץ, מתרוצצת על
הבמה כמשוגעת) אח! ... אומללה שכמוני ... אני אוותר בעולם
לבדי, גלמודה, בלי אהבה, בלי עונג, בלי אושר. למה לי העולם
הזה בכלל? הלזה ייקרא חיים?! לא! זהו המוות! אני מתה
בחיי, ומי הרגני? לפטרי, האכזר הזה, הארור הזה! הוא המואס
בי, הוא שמאס בי, התעלל בנפשי! ... ואני מוכרחה להנקם ממנו**

... מוכרחה לשרוף את לבו. (גוחנת ונושקת למיכאלאקי) אח!
(למיכאלאקי) אתה, נשמת, תהיה זה שישלם בעבור אביך!
(מהרהרת) אבל מה אני סחה? ! אם האב מרושע, המלאך הקטן
הזה מה חטאו? ... (מהרהרת מעט) חטאו או לא חטאו! מאחר
שאינן בידי הכוח להנקם מן הרמאי הזה לפטרי, אגרום להם
למשהו אשר ישרוף כליל את לב הזקן המשוגע קיריאקו, את לב
קתרינה ולפטרי! אח! נקמה!! ... (בוכה ברוכ יאוש) נכנס בי
הרעיון להרוג את מיכאלאקי!! ... (מהרהרת) אינני יודעת מה
להחליט בנפשי, להרוג אותו? לא להרוג? ... כן, אהרוג אותו,
אין מה להוסיף. הם התעללו ונקמו בי, אני אנקם מהם. קדימה
ריניו! אומץ, הנקמי מאלה שעשו נקמות בנפשך! שפכי את
דמם של אלה שהשחירו את עלומיך! ... (קרבה אל מיכאלאקי,
גוחנת ומנשקת אותו) זו נשיקתי האחרונה! ... רק רגעים ספורים
נותרו לך לחיות. אם אתה הולך למות, הוריך הם הגורם לכך ...
אני אהרוג אותך כדי להנקם מהם, כן! להנקם כמו שהם נקמו בי
... אכול עכשיו ממתקים, אחר כך תשתה את כוס התרעלה.
(מתרוצצת) החלטתי להרוג אותו? כן! כן! אני מוכרחה להרוג
אותו, אני מוכרחה להרוג אותו באופן אימתני ... אני חייבת
לשחוט אותו ... כאן הוא נמצא לבדו, וכאשר תבוא אסטרגולה,
ארמה אותה, אתן לה דבר מה, שלא תדבר עם איש. בדרך זו
אלמד את הארורים האלה איך להתעלל ולהתנקם בי ... (מבחינה
בסכין אל מולה) הסכין הזה גדול דיו לחתוך את ראשו והגיגית
הזו כדי לקלוט את דמו ... כן, דם ... הדם בעבור לב מוכה אהבה
כלבי יהיה כניחוח וישקיט את סבלי וענוויי. (בוכה) אח! משהו
בתוכי אומר לי לא להמית אותו, אינני יודעת מהו. מצד שני,
לבי, ביתר עוז זועק: הרגי אותו, הנקמי מהם כשם שהתנקמו הם
בך. ואני הסובלת בשל לבי חייבת למלא מצוותו, להשביע רצונו
בהרגי את מיכאלאקי ובשחטי אותו. (נכנסת אסטרגולה עם ספל

לימונדה. לאסטרגולה:) בשביל אמי הבאת? גשי תני לה וחזורי מהר (אסטרגולה קרבה למיטה ונוכחת כי אספאסיאה נרדמה).

אסטרגולה - (חוזרת אל ריניו) אמך נרדמה.

ריניו - הניחי לה שתנוח מעט. ראי נא, אסטרגולה, הקשיבי לי, אני מבקשת ממך דבר מה. את הלא יודעת, על אהבתי הנואשת, יודעת ומכירה כמה סבלתי. בדעתי לעשות מעשה.

אסטרגולה - איזה מעשה?

ריניו - (בוכה) אני חושבת ל...

אסטרגולה - את חושבת מה?

ריניו - אני חושבת להרוג...

אסטרגולה - להרוג את מי?

ריניו - את מיכאלאקי.

אסטרגולה - את מיכאלאקי? למה? מה עשה לך?

ריניו - מה עשה לי? מה עוד את רוצה שיעשו לי. הם התעללו ונקמו בי ואני חייבת להנקם מהם.

אסטרגולה - בהרגך את מיכאלאקי את מתכוונת להנקם?

ריניו - כן, אנקם בשחטי אותו. (בכעס) את רואה את הסכין הזה ואת הגיגית הזו?! הסכין כדי לשחוט והגיגית כדי לקלוט את הדם. שמעת?

אסטרגולה - לאט לך בתי, חשבי מה את הולכת לעשות.

ריניו - כבר חשבתי וזהו זה.

אסטרגולה - ראי בתי, מיכאלאקי לא עשה לך דבר. הוא תינוק, אינו יודע ואינו מבין דבר. אם את רוצה להתנקם, הנקמי מלפטרי, מקתרינה, מקיריאקו.

ריניו - אני בסך הכל נערה. איך אוכל להנקם מהם? עכשיו כשנפלה לידי ההזדמנות, אשחט את מיכאלאקי, שהוא בבת עינם וכך ישקוט לבי.

אסטרגולה - בתי, ראי, אינך עושה דבר טוב. חשבי, אם יודע
לשלטונות, ישפטו וידונו אותך ...
ריניו - את זה אינני מבינה. (זועקת) אני חייבת לשחוט אותו.
אסטרגולה - בשביל לשחוט אותו הבאתיו לכאן? ואם ראו אותי
אנשים, הרי ילכו ויאשימו אותי.
ריניו - יאשימו או לא, אין זה מענייני.
אסטרגולה - בסדר. אקח את מיכאלאקי וארחיקו מכאן, ואת,
פעם אחרת, עשי כרצונך.
ריניו - (כבעט) את מיכאלאקי לא אתן לך לקחת.
אסטרגולה - אבל, ריניו, את מבקשת להרוג אותי?!
ריניו - אותך לא, את מיכאלאקי ...
אסטרגולה - אבל, מיכאלאקי מה עשה לך?!
ריניו - עשה או לא עשה, זה עניין אחר.
אסטרגולה - זה חטא ...
ריניו - זה ענייני בלבד.
אסטרגולה - הזהרי, אני אצא ואומר לאנשים.
ריניו - מתי תצאי?
אסטרגולה - מיד.
ריניו - (מזנקת, לוקחת את הסכין, פונה אל אסטרגולה ואומרת לה)
אם תזוזי מכאן, עליך לדעת שאת הסכין הזה אנעץ בחוזך.
אסטרגולה - נטרפה דעתך?
ריניו - לא. החלטתי לשחוט את מיכאלאקי ואני רוצה שתסייעי
לי.
אסטרגולה - לסייע לך?!
ריניו - כן.
אסטרגולה - אני לא אעשה דבר כזה.
ריניו - (מקרבת את הסכין אל חזה אסטרגולה) אם תסכימי, מוטב
ולא אנעץ אותו בכך כהרף עין.

אסטרגולה - (כפחד) מה אעשה? אם אומר לא, תהרוג אותי; אם אומר כן, איך אוכל להרוג?

ריניו - מה את אומרת? עדיין חושבת?!

אסטרגולה - טוב. אם יודע שהרגת אותו ושאי נמצאתי כאן?

ריניו - מאיפה יודע?? הדלת סגורה. נשחט אותו, את הדם נאסוף בגיגית ואחר כך, את הגופה נשליך אל תל הפחמים.

אסטרגולה - אני רועדת. עשי מהר מה שתעשי.

ריניו - אני שמחה, לבי היום שבע רצון. הביאי את הגיגית.

אסטרגולה - (מביאה את הגיגית) אח!

ריניו - אל תאנחי (נוטלת את הסכין) אַיִדָה, אחזי במיכאלאקי. את, החזיקי ברגליו ואני בראשו ואשחט אותו.

אסטרגולה - (כאנחה) אוה, אלהים! איזה אסון! (לריניו, כאומץ) לבי אינו יכול לשאת זאת. לא אחזיק במיכאלאקי. לפחות אצא החוצה ואת עשי כראות עיניך.

ריניו - (בזעם מתלקח) אם תעשי צעד אחד, את מתה. אַיִדָה, מהר, החזיקי בו ...

אסטרגולה - (מחזיקה ברגלי מיכאלאקי) אוה, אלי! (כל גופה רועד).

ריניו - (מושכת את הראש בכעס) הגיעה העת. (שוחטת אותו, מיכאלאקי משמיע קול בכי ומשתתק) ... שחטתי אותו. עכשיו לבי שבע, עכשיו אני מרוצה (לאסטרגולה) קחי את הגופה ואת הדם, צאי לגינה השליכי אותם אל תל הפחם וכסי בעשבים. אני אגמול לך על כך.

אסטרגולה - אוה, אלי! מה עשיתי? עכשיו אנו צריכות להסתיר את מעשה הרצח. (עודה רועדת, מרימה את הגופה, גוררת ולוקחת אותה) אח! ...

תמונה 5

ריניו (לבדה)

ריניו - אוח! היום לבי עליז! היום כל שאיפות הנקם שלי שקטו. היום איני סובלת עוד! שחטתי את מיכאלאקי ואני מרוצה מאוד. עכשיו שיחפשו אותי בביתו, שימתינו שם לבואו. יחפשוהו ויחפשוהו לעולם לא ימצאוהו. הם כולם יבכו, יסבלו, ייללו, יקוננו והכל לשוא. כמו ששרפו את לבי, כך נשרפו לבותיהם שלהם, הארורים!

נקמה! נקמה! כמה גדולה את. ליום כזה ייחלתי. ייחלתי והשגתי. (צוחקת) הבריות יאמרו כי להרוג הוא דבר רע. אני מוצאת להפך. לפני ששחטתי אותו הייתי כמשוגעת. עכשיו ששחטתי אותו, לבי שבע וכעסי שכך... (מכיטה כשרוול) אפילו שרוול הכותונת הוכתם בדם. לא משנה. אחר כך אכבס אותה. עכשיו אצא לגינה לראות את אסטרגולה (ינצאת. יורד המסך השני).

תמונה 6

לאונידה (לבדו)

לאונידה - (נכנס לבמה מיוגע) עייפתי מרוב הליכה עד כה. הבה נראה, אקיש על הדלת הזו, אולי נכנס מיכאלאקי לכאן. אף על פי שהחנווני ממול אמר לי שראה אותו בא לכאן, אמרתי שמיכאלאקי עודו קטן ולא ילך אלא למקום שילדים משחקים

בו. עם זאת, נראה, אולי נכנס לכאן (מקיש על הדלת, טאק, טאק, טאק, טאק) אין תשובה ... (מקיש שנית ביתר עוז) אין תשובה ... מעשה שטן! לאן הסתלקו? הדלת מוברחת מבפנים. חייב להיות שם מישהו. כיצד יתכן שתהיה מוברחת מבפנים? (מקיש בכוח רב) יש מישהו בבית??

תמונה 7

אסטרגולה, ריניו (בתוך הבית), לאונידה (בחוץ)

ריניו - מי שם?

לאונידה - (ניצב במבוא לבית) אני הוא. (הצידה) מה הם עושים בפנים? חצי שרוול החולצה מוכתם בדם.

ריניו - מי אתה?

לאונידה - פתחו, אני רוצה לשאול דבר-מה.

ריניו - שאל כאוות נפשך. אבל לפני הכל, מי אתה?

לאונידה - פתחו ותדעו.

ריניו - אמור מי אתה ונפתח לך.

לאונידה - אני מחפש מישהו ...

ריניו - את מי?

לאונידה - תינוק אחד.

ריניו - איזה תינוק?

לאונידה - התינוק של אדוני.

ריניו - כאן אין איש.

לאונידה - אבל אמרו לי שנכנס לכאן.

ריניו - מי אמר לך?

לאונידה - החנווני ממול.
ריניו - התינוק הזה, מה שמו?
לאונידה - מיכאלאקי ... נכדו הקטן של קיריאקו.
ריניו - (דועדת) כאן אין איש. (לאסטרגולה) תפסו אותנו. מה נעשה? אינני יודעת.
אסטרגולה - את האשמה! אם אהיה במצוקה, אומר שאת שחטת אותו.
ריניו - שתקי! נראה ששמעו אותנו. **(ללאונידה)** הסתלק מכאן. כאן אין דבר!
לאונידה - אלי! מה קורה פה? מה שמעתי? לשחוט? מה קרה? מה התרחש פה? אינני מסוגל להבין! **(דופק בכוח על הדלת)** פתחו, פתחו! **(ממתין)** אינם רוצים לפתוח, עכשיו אומר זאת לאדוני **(יוצא)**.

תמונה 8

ריניו, אסטרגולה (נכנסות וקרבות למיטת הזקנה החולה)

ריניו - עכשיו הכל כשורה.
אסטרגולה - שמתי כל דבר במקום ונקיתי את הכתמים שהיו בחצר.
ריניו - עכשיו לכי פתחי את הדלת כדי שלא יטענו הבריות שעוללנו דבר-מה.
אסטרגולה - (קמה ופוחחת את הדלת) פניך רעים מאוד.
ריניו - גם פניך חוורים מאוד.
אסטרגולה - וכי דבר פעוט עשינו, לשחוט תינוק!

רינייו - (רועדת) אל תדברי עוד על כך ... מה שעשינו, עשינו.
אסטרגולה - אני חוששת שמא יקרה לנו דבר רע.
רינייו - מה עוד יש לעשות? את גופת מיכאלאקי הטלנו אל גל
אבקת הפחמים, את החצר נקינו מן הדם. איש לא ראו והדלת
פתוחה.
אסטרגולה - והמשרת שבא קודם, אם שמע אותנו?
רינייו - מה יכול היה לשמוע, שכה תחיי?
אסטרגולה - אני לעצמי אני חוששת. אם יבואו וימצאו אותנו עם
פנים כאלה מה נאמר?
רינייו - אמת. לפי הפנים יוכלו לזהות (ברעד. מהרהרת מעט) בא
לי רעיון. אם יבחינו בחוורון פנינו נגיד שאמי חולה מאוד וכי
בכינו.
אסטרגולה - רעיון טוב מאוד.
רינייו - איפה ספל הלימון שהבאת לאמי?
אסטרגולה - הוא נמצא שם.
רינייו - הביאי אותו כדי שיאמרו שהבאנו לה לשתות. לבי לחוץ.
מה את אומרת, אסטרגולה?
אסטרגולה - גם אצלי אותו דבר ... אני שומעת קולות ... תני
לראות (קרבה אל הדלת).

תמונה 9

הקודמים, קיריאקו, חאראלאמבו, שני חברי מועצת הכפר,
לאונידה, אספאסיאה

לאונידה - (נכנס) כאן המקום, אדון. קודם באתי לכאן לחפש את מיכאלאקי ולא רצו לפתוח לי את הדלת.
קיריאקו - (בראותו את דמויותיהן החוזרות של אסטרגולה וריניו)
 אוה אלהים ! אני רועד כולי ! ...
חאראלאמבו - אני ראש הכפר, עם שני חברי מועצת הכפר. באנו לחפש ילד אוכד, נכדו של אדון קיריאקו.
קיריאקו - את מיכאלאקי נכדי.
ריניו - (כתוקף) כאן אין איש.
חאראלאמבו - אנחנו נחפש ונבדוק אם יש או אין.
אסטרגולה - (הצידה) אנו אבודות ... (מתעלפת).
חאראלאמבו - (ללאונידה) לך הבא מים, התעלפה !
ריניו - (באומץ, מבלי לאבד את קור רוחה) חכה. אביא מים.
(יוצאת. חוזרת ובידה כוס מים. כל הנוכחים קרבים אל אסטרגולה לעזרה מעלפונה. ריניו מושיטה ידה למסור את הכוס לידי אחד מהנוכחים וחושפת בכך את השרוול המוכתם).
קיריאקו - (מבחין בשרוול המוכתם) אוה אלי !
חאראלאמבו - מה יש, אדון קיריאקו ?
קיריאקו - שרוולה של ריניו, ראיתי, מוכתם בדם. משהו ארע כאן ! אוה אלהים !
חאראלאמבו - (לשני החברים) אתם, השיבו את רוחה של אסטרגולה. (ללאונידה) לאונידה ! החזק בריניו (לאונידה אוהז בזרועה של ריניו). (לריניו) מדוע שרוולך מוכתם בדם ? מה עשית ?
ריניו - מאומה לא עשיתי !
קיריאקו - מה מלמד הדם הזה שכאן ?
ריניו - מאומה !
חאראלאמבו - דברי ! נראה מאיפה בא לך הדם הזה.
ריניו - (ככעס) הוא, מה מבקש לדעת ?

קיריאקו - מה קרה למיכאלאקי?
ריניו - השומרת מיכאלאקי אנוכי? (הכל פונים אל עבר אסטרגולה).
אסטרגולה - (בראותה את שרוולה המוכתם של ריניו, אומרת מיזמתה) עכשיו תפסו אותנו באמת! (מתעלפת מחדש).
חבר אחד - אדון חאראלאמבו, כאן חייב להיות טמון סוד. אסטרגולה, בראותה את שרוולה של ריניו, אמרה: "עכשיו תפסו אותנו באמת".
חאראלאמבו - (לחבר השני) צא החוצה, קרא לעוד כמה מתושבי הכפר שיעזרו לנו (החבר יוצא).
קיריאקו - (לריניו, בכעס) אמרי, ארורה! דברי! לחשנית! ...
ריניו - (בכעס) מה אתם רוצים פה? הסתלקו! אמי חולה מאוד, אין לי חשק לראות ...

תמונה 10

הקודמים וארבעה בני הכפר

חאראלאמבו - (לכפריים) שניים מכם, לכו והשגיחו על האשה הזו (מצביע על אסטרגולה) ואתם השניים, בואו הנה עמדו לידי. (לקיריאקו) אדון קיריאקו, אני מריח רצח.
קיריאקו - איזו רעה נפלה על ראשי!
חאראלאמבו - (לשני החברים) אתם, לכו עם לאונידה, ערכו חיפוש ופששו בכל הבית, בכל החורים, בבור ובכל מקום אחר וראו אם תוכלו להוודע דבר מה. (לשני הכפריים) אתם, החזיקו

היטב בריניו. (לשני הכפריים המשגיחים על אסטרטגולה) ואתם השגיחו היטב. ואני אלך ואנעל את הדלת החיצונית לבל יכנס אדם.

קיריאקו - אוה, אלי! מה יקרה פה היום! ... (מתיישב ותומך ראשו בידיו. חאראלאמכו צועד הלוך ושוב על פני הבמה).

תמונה 11

(מתרומם המסך השני. בפניה נראה גל מוכתם בטיפות דם. במרכזו ערימת עשבים)

לאונידה, כפרי ראשון, כפרי שני

(כל אחד מן השלושה פונה לחפש בפינות ובחורים. בכניסות וביציאות של הגינה)

לאונידה - כאן אין דבר.

כפרי ראשון - ואני חטטתי כאן ולא מצאתי דבר.

כפרי שני - לא מצאתי דבר.

לאונידה - בואו נבדוק את הגל הזה בפניה.

כפרי ראשון - זהו בור אבק פחמים.

כפרי שני - וכי עולה על הדעת ששם ימצא משהו?

לאונידה - בואו נראה. (מתקרב יחד עם הכפריים) זה נראה כמו כתמים אדמדמים.

הכפריים - כך זה נראה.

לאונידה - בואו נראה מה יש בפנים. (מסיר את העשבים מעל פי הגומה) קשה לי להבחין.

כפרי ראשון - (גוחן ומביט פנימה) נדמה לי שיש שם משהו שנראה כמו גוש.
כפרי שני - (מביט פנימה) כמו גוש, זה תינוק מה שאני רואה פה.
לאונידה והכפרי ראשון - (ביחד) אוה, אלהים!
כפרי שני - הבה נראה, אושיט ידי ואמשוך מה שיש שם (מושיט ידו ושולף את גופת מיכאלאקי).
כפרי ראשון - (בראותו את הגופה) מיכאלאקי! מיכאלאקי!
הכפריים - איזה אסון!
(לאונידה נוטל את גופת מיכאלאקי ורץ עם הכפריים פנימה)

תמונה 12

כל הקודמים

לאונידה - אדון, אדון, רצח! רצח! את מיכאלאקי שחטו! ומצאנו אותו בגל אפר הפחמים! (הצעקות גורמות מהומה רבה עד אשר הזקנה אספאסיאה מתעוררת ותוהה בקול מה קורה. איש אינו שומע אותה).
קיריאקו - מיכאלאקי נשחט! מיכאלאקי נשמת! (נוטל אותו ומניח אותו על הקרקע וגוהר עליו בכבי) אח! אח! אח! ...
חאראלאמבו - (לריניו) רוצחת! (לכפריים) החזיקו בה. למשפט, עלובה!
(בעוד נמשכת המהומה לאונידה בוכה, שני הכפריים משיכים את רוחה של אסטרגולה. חבר מועצת הכפר ניגש אל מיטת אספאסיאה).
אספאסיאה - (בקול חלוש) מה זה? מה קרה? ...
החבר - בתך רוצחת! שחטה את נכדו של אדון קיריאקו והטילה אותו אל גל אבקת הפחמים.

**אספאסיאה - בתי, רצחה?? בתי, שחטה?! אח!! (מרוכ אימה
נופחת נשמתה).**

**החבר - מתה! הידיעה שבתה שחטה את מיכאלאקי הרגה
אותה! אח!**

**חאראלאמבו - ארורה! רוצחת! רצחת את אמך גם כן. (לכפריים)
כפתו אותה! למשפט תמסר! (לאלה המשגיחים על אסטרטגולה) גם
אותה אל תשחררו. שמעתם?**

**כולם כאחת - איזה אסון! איזה מכאוב!
(בוכים וזועקים. יורד המסך)**

סוף המערכה השלישית

מערכה רביעית

תמונה 1

נשיא ביה"ש, השמש, ריניו, אסטרגולה, המזכיר, הפרקליט, התובע המלכותי

(הכמה מייצגת אולם בית משפט מחוזי. השופטים מונים נשיא
וארבעה חברים. מלבדם, תובע מלכותי ומזכיר. קהל גדול נוכח לעקוב
אחר משפטן של ריניו ואסטרגולה. גם פרקליט ההגנה נוכח שם)

- הנשיא** - (פונה אל השמש) קרא לריניו בת אספאסיאה
ולאסטרגולה הזקנה.
- השמש** - בסדר ארון (יוצא).
- הנשיא** - (אל ריניו ואל אסטרגולה הנכנסות לאולם) גשו הנה. שבו
(מורה להן על מקום ישיבה). (לריניו) קומי על רגליך.
- ריניו** - (מציינת וקמה על רגליה)
- הנשיא** - מה שמך?
- ריניו** - ריניו.
- הנשיא** - בת כמה את?
- ריניו** - בת שמונה עשרה שנים.
- הנשיא** - מה שם אביך?
- ריניו** - אבי קרוי היה אנדוני. אינו בחיים עוד.
- הנשיא** - טוב. איפה את מתגוררת?
- ריניו** - אני מתגוררת בכפר סורוני.
- הנשיא** - במה את עוסקת?
- ריניו** - אין לי שום עיסוק.
- הנשיא** - את נשבעת לומר את האמת, על כל שאשאלך?
- ריניו** - כן, אדוני.

הנשיא - קרבי הנה. (ריניו קרבה. מניחה את ידה על ספר האבנגליון וחוזרת אחר הנשיא על מלים אלה:)

ריניו - אני נשבעת בתוכנו של הספר הזה לומר את האמת הגמורה הידועה לי.

(במהלך ההשבעה ניצבים השופטים על רגליהם).

הנשיא - (לאסטרגולה) מה שמך?

אסטרגולה - אסטרגולה.

הנשיא - בת כמה את?

אסטרגולה - בת חמישים ושבע שנים.

הנשיא - מה שם אביך?

אסטרגולה - מאברו מיכאלי

הנשיא - איפה את מתגוררת?

אסטרגולה - בכפר סורוני.

הנשיא - את נשבעת לומר את האמת, על כל שאשאלך?

אסטרגולה - כן, אדוני.

הנשיא - (משביע אותה באותו אופן שבו השביע את ריניו)

(לריניו) את ריניו, נאשמת בשחיתת תינוק בן ארבע.

(לאסטרגולה) ואת אסטרגולה נאשמת גם כן בסיוע לריניו ברצח

הפעוט. שמעו שתיכן את גליון האישום שיקרא המזכיר.

המזכיר - (קורא את נוסח התביעה כדלקמן)

"בשלושה במארס, בשעות הערב, בצאת לאונידה משרתו של קיריאקו, אחד מנכבדי הכפר סורוני, לחפש את נכדו הפעוט מיכאלאקי, ולאחר שלא מצאו, שם פניו אל בית אספאסיאה, אשה זקנה וחולה מזה זמן רב ואמה של ריניו. לאונידה, אשר שמע מפי החנווני שמול בית אספאסיאה שמיכאלאקי הפעוט נכנס לשם, דפק על הדלת. תחילה לא נענה. לאחר שהתמיד והקיש פעמים רבות על הדלת שמע שתי נשים, אסטרגולה וריניו, קרבות מתוך הבית והבחיץ בהציצו דרך חור המנועול

ששרוולה של ריניו מוכתם וגם שמע את אסטרגולה אומרת לריניו : "אנחנו אבודות". למרות הפצרות לאונידה, אסטרגולה וריניו לא רצו לפתוח את הדלת. לפיכך הלך לאונידה לספר למעבידו על כל מה שראה. מעסיקו, אדון קיריאקו, מסר על כך לראש הכפר, אדון חאראלאמבו, והלה בחברת שני חברי מועצת הכפר ואדון קיריאקו פנה אל בית אספאסיאה. הפעם היתה הדלת פתוחה וראש הכפר, בשם החוק, הודיע שהגיע לערוך חיפוש בבית זה כדי לבדוק האם הפעוט מיכאלאקי מסתתר שם. בשמעה את דבריו, התעלפה אסטרגולה, דבר שעורר חשד למשהו מוזר. בינתיים, הביאה ריניו ספל מים כדי להשיב את רוחה של אסטרגולה, ובעת שהגישה את הספל לאחד מחברי מועצת הכפר, חשפה את שררולה המוכתם בדם, דבר שהגביר את החשדות שנפלו על השתיים. בראותו את התפתחות הדברים, הזעיק המוכתר מבחוץ עוד ארבעה תושבים והורה על חיפוש בביתה וגינתה של אספאסיאה. לאחר חיפוש ממושך, נמצאה גופתו של הפעוט מיכאלאקי, שחוט ומוטל בתוך בור אבקת אפר הפחמים. דבר זה ביסס עד תום את החשד שהפשע בוצע במקום הזה. על כן נעצרו ריניו ואסטרגולה ונשלחו העירה ושם נחקרו בידי התביעה. בחקירתה הודתה ריניו, בלי הבעת כל רגש צער, כי היא, כדי להינקם מאהובה לפטרי שנטשה, שחטה את בנו הפעוט מיכאלאקי. באשר לאסטרגולה, זו הצהירה כי לא רצתה לקחת חלק במעשה הרצח וכי, להפך, התנגדה לכך אך נאנסה לעשות זאת בידי ריניו שאימה לנעוץ את הסכין בחזה אם תסרב לסייע לה.

לשכת התובע, במוצאה כי מסקנות השופט החוקר מצביעות על מעשה פשע פלילי, החליטה פה אחד לראות באירוע מעשה פשע. בעקבות זאת, היא מניחה את כל המסמכים הנוגעים בדבר לפני בית המשפט המחוזי כדי שימלא תפקידו לפי החוק".

הנשיא - (לדיניי) הקשבת? את מואשמת בשחיטתו של מיכאלאקי. מה יש לך לומר על כך?

ריניו - (בלי להיות נטרדת) כן, אדוני. כפי שמסרתי לשופט החוקר, אני שחטתי את מיכאלאקי.

הנשיא - מדוע שחטת אותו?

ריניו - (כעוז) שחטתי אותו מפני שאביו נטש אותי.

הנשיא - מיהו אביו? ומה פירוש נטש אותך? את היית אשתו?

ריניו - אביו נקרא לפטרי. הוא אהבני ואני אהבתי. הוא נשוי לאשתו. הוא הבטיח להתגרש ממנה ולקחתני לאשה, וההוכחה לכך היא שהוא נתן לי את טבעתו, את טבעת נשואיו.

הנשיא - ואחר כך?

ריניו - אחר כך! ... אחר כך נטש אותי, חדל לאהוב אותי, ואני נותרתי בעולם הזה גלמודה, עגומה, אומללה ובלי משענת. אז אמרתי לעצמי, מה ערך לעולם הזה עבורי? ... טוב מזה המות. זמן מועט אחר כך חשבתי כי מותי, לא יכול להיות בו משום סיפוק. אני חייבת להשיג את הסיפוק בחיי ... רציתי להנקם ... רציתי להנקם מזה שפגע והתעלל בי. אבל נערה, מה כוחה להנקם מגבר? ... גם זה קשה עלי ... מה לעשות מה לעשות? ... יום אחד, בהיותי בבית, כמעט יצאתי מדעתי, באה אסטרגולה (מצביעה עליה) ואמרה לי לשנות מעט את הלוח הרוח. בתוך השיחה דיברה על מיכאלאקי, בנו הפעוט של לפטרי ... ואז בא לי הרעיון, הרעיון להרוג את את מיכאלאקי כדי לקחת נקם ממלפטרי, מאשתו, מאביו ... אבל, כיצד להשיג את מיכאלאקי? ... אמרתי לה לאסטרגולה, שתביא את מיכאלאקי כדי שאראהו ויחלוף הגעגוע ... ואסטרגולה הסכימה והביאה אותו ... היה זה אז שהחלטתי לשחוט אותו ...

הנשיא - איך היה לך האומץ לשחוט חף מפשע? אם יש לך טינה כנגד אהובך, הפעוט מה חטאו?

ריניו - הה, אדוני! האהבה לא תדע הגיון. האהבה קשה היא. האהבה היא עוורת! אני ביקשתי להנקם, ומאחר שלא מצאתי דרך אחרת, שחטתי את הפעוט. היה לי בכך סיפוק משולש: לקחתי נקם ממאהבי לפטרי, מאביו ומאשתו.

הנשיא - אם כן, את מודה בכל פה ששחטת את מיכאלאקי!
ריניו - כן, אדוני! אני מודה וחוזרת בכל פה. ואני אפילו מאושרת ששחטתי אותו (*את המלים האחרונות אומרת תוך צחוק*).

הנשיא - יש לך מה להוסיף?

ריניו - לא, אדוני.

הנשיא - (*לאסטרגולה*) ואת אסטרגולה גם כן, נאשמת בסיוע לשחיטתו של מיכאלאקי. מה יש לך לומר על כך?

אסטרגולה - (*רועדת*) אדון, אני אינני אשמה בדבר. זוהי ריניו שהונתה אותי והכריחה אותי לסייע לה לשחוט אותו.

הנשיא - הונתה אותך? מה פירוש הדבר הונתה? ילדה קטנה הינך?

אסטרגולה - אדון, אספר את האמת. יום אחד קראה לי ריניו לביתה מאחר שאמה חולה. אחרי שנרדמה האם, אמרה לי ריניו להשאר מעט איתה ודברה אתי על כאב האהבה שהיא סובלת. אמרתי לה שתניח לדברים לחלוף, אך היא בשלה. איננה זוכרת בדיוק באיזה אופן נסבה השיחה על מיכאלאקי ... ואז שאלה ריניו אם אוכל להביא אליה את מיכאלאקי לראותו ולחבקו כדי שיחלפו געגועיה ללפטרי. אני, כדי להחזיר לה טובה, מפני שבושתי מפניה, הבאתי אותו ... אך מי יכול היה לשער כי מטרתה היתה לשחוט אותו.

הנשיא - בסדר, מדוע החזקת ברגלי מיכאלאקי כדי שתשחט אותו ריניו?

אסטרגולה - אדון, אני, בתחילה סרבתי, אבל אחר כך איימה עלי בסכין ואמרה שאם לא אחזיק בו, תהרוג אותי.

הנשיא - בגלל זאת התפחדת, באמת? לא יכולת לגבור על ריניו?

אסטרגולה - אדון, היא ...

הנשיא - דברי, מה עוד עשתה לך?

אסטרגולה - אני מתביישת ממנה ...

הנשיא - מה כוונתך, מתביישת?

אסטרגולה - הנה, מפעם לפעם היא מעניקה לי מתנה ואני יכולה לחמוק ממחוייבותי אליה.

הנשיא - זאת אומרת, שאת גלית נכונות לעזור לה ברצח?

אסטרגולה - אני לא אביתי, אבל מפני שפחדתי שמא תהרוג אותי, הסכמתי.

הנשיא - אינני מסוגל להבין. את אומרת שפחדת מריניו, וכי חשת בושה כלפיה ולכן סייעת לה.

אסטרגולה - כן, אדוני.

הנשיא - יש לך מה להוסיף?

אסטרגולה - לא, אדוני.

הנשיא - (לפרקליט) והאדון הפרקליט, מה יש לו לומר?

הפרקליט - אחרי ההודאה המלאה של השתים, אין לי דבר לומר, רק זאת, שבית המשפט המכובד, יודע היטב כי העונשים המושתים על מעשי פשע, נבדלים זה מזה בהתאם לנסיבות ובהתאם למצב הנפשי של מבצעייהם. בהתחשב בנסיבות שלפנינו, ריניו ראויה לרחמים על מעללה על אף ניותו פראי. זאת, משום שעשתה אותו ברגע של אבדן עשתונות, שעליו מוצא החוק מקום להקל. באשר לאסטרגולה, היא נמצאה מחוייבת לציית לריניו, מאחר שזו יכולה היתה במצב הנפשי שבו נמצאה, להרוג אותה באותו סכין ששימש אותה כדי לשחוט את הפעוט. בהסתמך על נקודה זו, אני מפציר בבית המשפט

הנכבד להביא בחשבון את המצב הנפשי של ריניו ואת המצב הקריטי של אסטרגולה ולגזור את דינן ברוח חוקי המדינה.
הנשיא - (לתובע הממלכתי) לאדון התובע המלכותי יש מה לומר לנו?
התובע המלכותי - אני מבקש בשם החוק שייעשה כנדרש על פי החוק והצדק למען טובת הכלל.
הנשיא - אם כך, בית המשפט סיים בזה את המשפט. *(לחברי בית הדין)* נוכל לצאת עתה לחדר ההתוועדות. כדי לפסוק את הדין *(הנשיא, חברי בית הדין והמוזכיר יוצאים)*.

תמונה 2

הנותרים, ריניו, אסטרגולה

אסטרגולה - (לכדה, ניצבת) אח! מי תקע אותי בתוך הצרה הזו, לתת ידי לריניו כדי לשחוט את מיכאלאקי! כבר חודשיים אני נמצאת בכלא, סובלת בלי די, סובלת מהיותי כאן בודדה וגלמודה. היום נשפטנו ועכשיו התכנסו השופטים כדי לפסוק את הדין. היוציאו אותנו להורג? כי שמעתי ש"כל ההורג ייהרג".
הו אלי! מה הביא אותי לשמוע בעצת ריניו הארורה? ... אח!
האמת ... ריניו עשתה הרבה למעני ואני בכדי לגמול לה מעט לא סרבתי לה ... אח! לו רק ידעתי איך יתגלגלו הדברים, לעולם לא הייתי מסכימה לעזור לה לשחוט חף מפשע! *(מהרהרת מעט)*
בעלי, בעודו בחיים היה אומר לי כי בעולם הזה דבר אינו נותר בגדר סוד, אם לא היום, מחר, אם לא מחר, יום אחד יתגלה הכל וכל אחד יקבל את גמולו. והיום, התגלה רצח מיכאלאקי, ואני

ניצבת לעומת כל הקהל הגודש את בית המשפט, בושה לראות
עצמי על ספסל הנאשמים.

אוף! כמה מושפלת אני חשה. מה ייגזר עלי? אני בוכה (בוכה)
וגופי רועד מפחד... כוחותי הולכים וכלים... (מוחה דמעוניה
כשולי שמלחה) רגלי אינן נושאות אותי עוד... אח! (מתיישבת על
הכסא ותומכת ראשה בשתי ידיה).

ריניו - (לבדה, ניצבת, מתכוננת באסטרטגולה ובמצבה) ראו איזה מין
אדם. מדוע היא בוכה?! מה יש לבכות? אני איני חשה מאומה.
אינני מוצאת שיש מקום לבכות. כן, אני חוזרת ואומרת, שחטתי
את מיכאלאקי. אמרתי זאת פעמים רבות ואומר זאת שוב. מה
יעשו לי? מאומה. עד עכשיו הייתי בכלא. נתנו לי לאכול, נתנו
לי לשתות, להכות לא היכוני. ועכשיו מה יהיה? יחזיקו אותי עוד
מעט בכלא ויכלכלו אותי שם. כבר למדתי להסתדר בכלא
ועשיתי בו כרצוני. שחטתי את מיכאלאקי! התנקמתי בלפטרי,
בקיריאקו ובארורה קתרינה! משום כך לבי מאושר ושמח.
וההוכחה לכך: אני ישנה בלילות במנוחה. אינני מעסיקה את
ראשי בכלל בכך. (מצביעה על אסטרטגולה) והשוטה הזו, הנראית
כאן מנגד, שיכולה היתה להיות סבתי, אפשר לומר, אינה רוצה
לא לאכול ולא לשתות, אינה ישנה בלילות ובוכה בלי הרף. איזו
בהמה! סבורה שיש בעולם דין מות! (מהרהרת מעט) השופטים
שהיו כאן, נכנסו לחדר הזה (מצביעה על החדר) ועדיין אין סימן
לצאתם. שם, בחדר ההוא, יגזרו את הדין... (מתכוננת בקהל
הנוכח) וכל הקהל הזה הנמצא פה, מה רצונו? מה מבוקשו? למה
הם ממתינים? לראותני? כבר ראוני... (מתכוננת שוב
בנוכחים) כאן יש מישהו הדומה מעט ללפטרי, לזה שהביאני
למצב הזה... (משתתקת מעט) אוף! לפני רגע הייתי עליזה, אך
כעת גופי כמו היכה בו הברק. אך אלי! מדוע הבלבול הזה שאני
חשה? מדוע נשמתי פתאום מוכה וניגפת? מהי הרעה הזו

המבקשת להסתער עלי? מהי העוגמה הזו הנוקבת את לבי ועל נפשי משתלטת? עד עכשיו הייתי מאושרת ופתאום נעצבת. עד עכשיו היתה בי תקוה גדולה, אך לפתע אני חווה עתיד שחור מאופל! מה פשר השינוי הזה שבאני לפתע? ... (תומכת ראשה בשתי ידיה ומתישבת).

תמונה 3

הנשיא ופמליתו, כל הקודמים

(נכנסים הנשיא ופמלייתו. בכניסתם מתרוממות ריניו ואסטרגולה על רגליהן. שקט משתרר)

הנשיא - שקט! (למזכיר) קרא.

המזכיר - *(קם וקורא מן הדף כדלקמן)* "בשלושה במארס, התרחש בכפר סורוני מעשה רצח שמבצעו היו ריניו בת אספאסיאה ואסטרגולה האלמנה. לאחר חקירה על ידי שלטונות החוק נמסרו ריניו ואסטרגולה לידי השופט החוקר לתשואל כנדרש, ולשכת התובע, במוצאה כי מדובר בעניין חמור, החליטה להביא את ריניו ואסטרגולה לפני בית הדין לפשעים. בישיבה היום, הודתה ריניו באופן מפורש שרצחה את מיכאלאקי הפעוט, בנו של לפטרי, ואסטרגולה הודתה גם כן בכך שנטלה חלק במעשה הרצח. בהיות המעשה של ריניו פראי לחלוטין ומכוון כנגד תינוק חף מכל פשע, נגזר עליה פה אחד עונש מות. באשר לאסטרגולה, בהיות שנשמעה לריניו וביקשה לפי הצהרתה לגמול לה טובה וסייעה לה לשחוט את הפעוט, אף על פי

שעמדה במצב של כוח עליון, הלוא הוא איומה של ריניו, נדונה
ברוב דעות לחמש עשרה שנות מאסר, שיתחילו מיום מעצרה".
אסטרגולה - (בשמעה זאת, מתעלפת)
ריניו - רחמים ! אח ! ... (מסך)

סוף המחזה